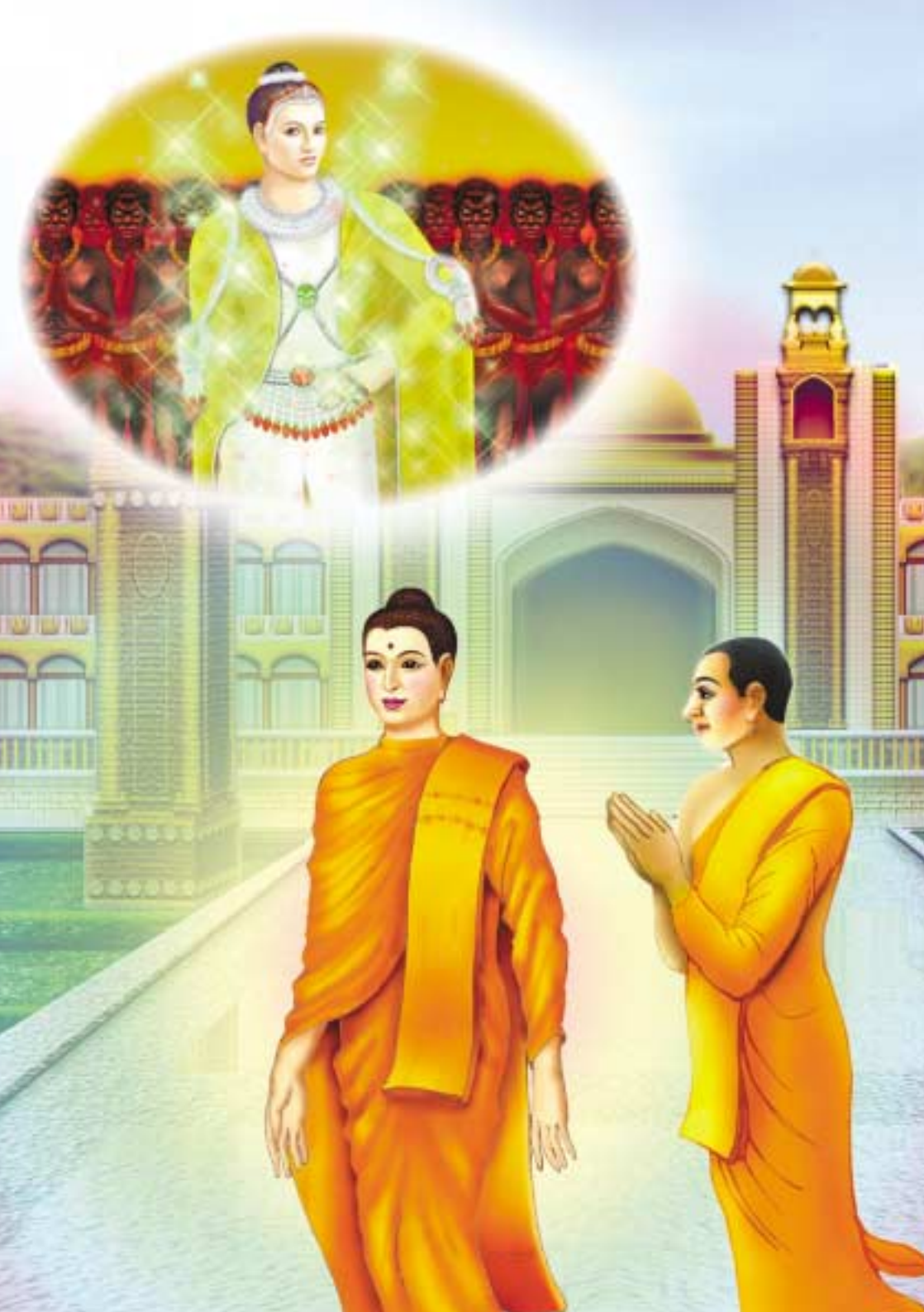

๒๔

ยั ก ษ์ ป ระ เภ ท ต่ า ง ๆ

ข้าพระบาทเข้าถึงความเป็นสหายของท้าวเวสสุวรรณ-
มหาราช ข้าพระบาทจุติจากนี้แล้ว สามารถเป็นพระราชาในหมู่
มนุษย์อีก ข้าพระบาทเคลื่อนจากเทวโลกนี้ ๗ ครั้ง จากมนุษยโลก
อีก ๗ ครั้ง รวมท่องเที่ยวไปอยู่ในระหว่าง ๒ โลกนี้ ๑๔ ครั้ง
จึงคุ้นเคยกับสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกาที่เคยอยู่มาก่อน

ยักษ์ประเภทต่างๆ

๒๑๕

ในชีวิตประจำวันเราต้องเห็นเกี่ยวกับการกิจการงาน การศึกษาเล่าเรียน เรื่องครอบครัวและเรื่องต่างๆ ซึ่งเป็น เรื่องธรรมดาสำหรับชีวิตของผู้ครองเรือน ส่วนโอกาสที่จะ บำเพ็ญเพียรเพื่อบำรุงทำความบริสุทธิ์บริบูรณ์ให้บังเกิดขึ้นนั้น เป็นสิ่งที่หาเวลาได้ยากยิ่ง ดังนั้นเราจะต้องรู้จักบริหารเวลา จัดสรรเวลาเพื่อการปฏิบัติธรรม เพราะช่วงเวลาแห่งการทำใจ หยุดใจนิ่งนี้ เป็นช่วงเวลาที่มียุทธค่าและก่อให้เกิดบุญกุศลอย่าง มหาศาล ใครทำอย่างนี้ถือว่าเป็นผู้ฉลาดและไม่ประมาทในการ ดำเนินชีวิต บุญบารมีก็จะเพิ่มพูนมากขึ้นไปเรื่อยๆ จนเต็มเปี่ยม บริบูรณ์ได้ในที่สุด

มีถ้อยคำที่ยกษัตริย์หนึ่งกราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า

***“ข้าพระบาทเข้าถึงความเป็นสหายของท้าวเวสสวัณ-
มหาราช ข้าพระบาทจุติจากนี้แล้ว สามารถเป็นพระราชา
ในหมู่มนุษย์อีก ข้าพระบาทเคลื่อนจากเทวโลกนี้ ๗ ครั้ง
จากมนุษย์โลก อีก ๗ ครั้ง รวมท่องเที่ยวไปอยู่ในระหว่าง ๒
โลกนี้ ๑๔ ครั้ง จึงคุ้นเคยกับสวรรค์ชั้นจตุมหาราชิกาที่เคย
อยู่มาก่อน”**

ยักษ์ประเภทต่างๆ

๒๒๐

นี่เป็นถ้อยคำของยักษ์ผู้มีอำนาจมากคนหนึ่ง ซึ่งแม้ไม่ได้เป็นจอมเทพอยู่ในสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกา แต่ก็เป็นสหายของท้าวมหาราชทั้ง ๔ และถ้อยคำนี้เป็นการยืนยันการเลือกเกิดในสวรรค์ว่า ถ้ามีบุญมากแล้ว ยากไปเกิดในสวรรค์ชั้นไหนก็ได้แล้วแต่ใจจะปรารถนา แต่ยักษ์ตนนี้ปรารถนาที่จะมาเกิดในสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกา เพราะคุ้นเคยกับการบังเกิดในสวรรค์ชั้นนี้มาหลายครั้งแล้ว ยักษ์ตนนี้ชื่อ ชนวลภัยักษ์ ซึ่งในอดีตก็คือพระเจ้าพิมพิสาร พระบิดาของพระเจ้าอชาตศัตรู ก่อนที่เราจะได้รับฟังความหลากหลายของยักษ์ เราจะมาฟังเรื่องราวยักษ์ชั้นสูงอย่างชนวลภัยักษ์กันก่อน

คราวหนึ่ง สมเด็จพระลัมมาลัมพุทเธเจ้าได้ตรัสถามพระอานนท์ว่า “ดูก่อนอานนท์ เธอเคยได้ยินชื่อ ชนวลภัยักษ์มาก่อนบ้างไหม” พระอานนท์กราบทูลว่า “ข้าพระองค์ไม่เคยได้ยินชื่อของยักษ์ตนนี้มาก่อนเลย พอได้ยินเข้าก็ขนลุกชูชัน ข้าพระองค์คิดว่า ผู้มีนามว่า ชนวลภัยักษ์นี้ ต้องไม่ใช่ยักษ์ชั้นต่ำ ต้องเป็นยักษ์ชั้นสูงเป็นแน่ พระเจ้าข้า”

พระบรมศาสดาตรัสแล้วว่า ในสมัยหนึ่ง พระองค์ได้เข้าจุตูปาตญาณ ตรวดดูด้วยพุทธจักขุเพื่อดูการไปเกิดมาเกิดของชาวมครว่า ชีวิตหลังความตายนั้นได้ไปบังเกิดที่ไหนกันบ้าง โดยเฉพาะในวันนั้น พระองค์ได้ตรวดดูพระเจ้าพิมพิสารว่า

ยักษ์ประเภทต่างๆ

๒๒๑

เมื่อถูกพระเจ้าอชาตศัตรูทำปิตุฆาตแล้ว ในฐานะที่เป็นพุทธ-
ศาสนิกชน และได้ทำบุญไว้มากอีกทั้งได้บรรลุเป็นพระโสดาบันแล้ว
พระองค์ได้ไปบังเกิดที่ไหน

ในคตินั่นเอง ได้มียักษ์ตนหนึ่ง มีผิวพรรณผุดผ่อง
รูปร่างหน้าตาสวยงามมากเป็นพิเศษ มีรัศมีชานออกจากกาย
ประหนึ่งว่าจะรู้วาระจิตของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้มาปรากฏ
เฉพาะพระพักตร์ของพระพุทธองค์ แล้วกราบทูลว่า “ข้าแต่
พระผู้มีพระภาคเจ้า ข้าพระบาทมีนามว่า ชนวลสยัักษ์ ข้าแต่
พระสุคตเจ้า แต่ก่อนนี้ ข้าพระบาทมีนามว่า พิมพิสาร ขณะนี้
ได้เข้าถึงความเป็นสหายของท้าวเวสสัณมหาราช ข้าพระบาท
จุติจากอัฐภพนี้แล้ว สามารถเป็นพระราชาในหมู่มนุษย์อีก
ข้าพระบาทเคลื่อนจากเทวโลกนี้ ๗ ครั้ง จากมนุษย์โลกอีก
๗ ครั้ง รวมท่องเที่ยวไปมาอยู่ในระหว่าง ๒ โลกนี้ ๑๔ ครั้ง
จึงค้นเคยภพที่เคยอยู่มาก่อน

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระบาทมีความไม่ตกต่ำ อนึ่ง
ข้าพระบาทตั้งความปรารถนาไว้ว่า จักเป็นพระอริยบุคคลชั้น
พระสกิทาคามีในอนาคต ข้าพระบาทเป็นผู้ไม่ตกต่ำเมื่อเข้า
ประชุมในสุธรรมาเทวสภา ณ ราตรีวันเพ็ญ วัสสุปนายิกา
บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ มีเทพบริษัทยาประชุมมากมายนั่งอยู่
โดยรอบ ข้างหลังถัดจากอาสนะของท้าวมหาราชทั้งสี่ก็เป็น

ยักษ์ประเภทต่างๆ

๒๒๒

อาสนะของข้าพระบาท”

นี่คือคำกราบบังคมทูลของพระเจ้าพิมพิสาร ซึ่งเป็นพระบิดาของพระเจ้าอชาตศัตรู ราชอาธิบดีแห่งแคว้นมคธในครั้งพุทธกาล ซึ่งไปบังเกิดเป็นยักษ์ผู้มีศักดิ์ใหญ่นามว่า ชนวสกะ อันที่จริงพระองค์เป็นพระอริยบุคคลชั้นโสดาบัน จะเสด็จไปบังเกิดเป็นเทพในสรวงสวรรค์ชั้นที่สูงกว่านี้ก็ได้ เพราะพระองค์ได้สั่งสมบุญไว้มาก ได้ถวายเวฬุวันมหาวิหารซึ่งเป็นวัดแห่งแรกในพระพุทธศาสนา แต่ที่พระองค์เสด็จมาบังเกิดในสวรรค์ชั้นนี้ ก็เพราะเคยอาศัยอยู่ที่นี้มาก่อน และปรารถนาจะอยู่ที่นี้อีกด้วยความคุ้นเคยนั่นเอง

เรามาดูระบบสังคมของยักษ์ว่า มีความเป็นอยู่กันอย่างไร ยักษ์แบ่งเป็น ๓ ประเภทใหญ่ๆ คือ ยักษ์ชั้นสูง ชั้นกลาง ชั้นล่าง ถ้ายักษ์ชั้นสูงจะยินดีในการรักษาศีล จะแต่งชุดขาว ผิวพรรณวรรณะผ่องใส มีรัศมีกายที่สว่างไสว และความละเอียดประณีต ก็จะดีกว่ายักษ์ที่ไม่รักษาศีล หน้าตาก็ไม่น่ากลัว เป็นยักษ์ใจดี ยักษ์พวกนี้เมื่อละจากสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกาแล้ว ถ้ามีบุญมากพอก็จะเลื่อนขึ้นไปอยู่สวรรค์ชั้นสูงๆ ขึ้นไปได้ เหมือนชนวสยกยักษ์ที่เป็นอดีตพระเจ้าพิมพิสาร

ยักษ์มีหลากหลายความเชื่อ เขาจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มๆ

ยักษประเภทต่างๆ

๒๒๓

บางพวกก็เป็นพุทธศาสนิกชน จะเป็นยักษ์ใจดี ไม่ยินดีในการเบียดเบียน บางพวกก็ชอบไสยศาสตร์เวทมนตร์คาถาอาคมเอาไว้ต่อสู้กัน เป็นมิชฌาติฏฐิก็มี ยักษ์พวกนี้แหละที่ท้าวเวสสุวรรณต้องดูแลเป็นพิเศษ เพราะไม่ประสงค์จะให้มาทำร้ายมนุษย์ โดยเฉพาะกับผู้ทรงศีลประพาศิธรรม

การบังเกิดขึ้นของยักษ์ เกิดได้ ๓ แบบ คือ แบบโอปปาติกะ คือเกิดปุปโตนันที เกิดแบบชลาพุชะ คือเกิดในครรภ์แบบมนุษย์ มีพ่อแม่แม่ เมื่อยักษ์ชายักษ์เกิด ความพอใจ ก็แต่งงานกัน จากนั้นก็อยู่ร่วมกันเหมือนมนุษย์ แล้วก็ตั้งครรรภ์ให้กำเนิดลูกเหมือนมนุษย์ทุกอย่าง ส่วนที่เกิดแบบสังเสทชะคือ ยักษ์จะเอามืออุ้งมือโคลง โผล่ถูกส่วน ปฏิสนธิวิญญานที่มีวิบากกรรมร่วมกันมาก็จะมาอุบัติเกิดเป็นยักษ์ทันที อย่างนี้ก็มี

ยักษ์มีการปกครองเป็นแบบหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด คล้ายในโลกมนุษย์นี้แหละ แต่ว่าซับซ้อนกว่ามาก โดยมีท้าวเวสสุวรรณ เป็นผู้จัดสรรพื้นที่ให้ ที่ต้องแบ่งกันเป็นเขตๆ อย่างนี้จะได้ไม่ทะเลาะกันเอง เพราะเขายังไม่หมดกิเลส บางพวกเสวยบุญ บางพวกเสวยกรรม ถ้าไม่มีฤทธิ์ก็จะทะเลาะกันเหมือนมนุษย์ ถ้ามีฤทธิ์ เช่นมีเวทมนตร์คาถา ก็สามารถเนรมิตกาย ใช้ฤทธิ์านุภาพเข้าประทุษร้ายกันก็ได้

ยักรัษะประภะต่งๆ

๒๒๔

อาวุธประจำกายของยักรัษะชั้นสูงจะเป็นกระบองเพชร มีรัศมีสว่าง บางทีเหมือนสากดำข้าวแต่มีรัศมี บางทีเป็นดอก เป็นพระขรรค์ทองคำฝังรัตนชาติ ถ้ายักรัษะชั้นกลางก็เป็นเพียง อาวุธประจำกาย อาวุธภาพก็ลดลงมา ส่วนยักรัษะชั้นล่างไม่มี อาวุธพิเศษใดๆ เมื่อทะเลาะกันแล้ว หัวหน้าเขตก็เข้าไปห้าม คอยไกลเกลี่ยให้คืนดีกัน ถ้าใครผิดก็โดนลงโทษลงทัณฑ์กันไป

ปัญหาของพวดยักรัษะนี้มีมากมาย เพราะเป็นพวกเจ้าโทสะ นอกจากเรื่องแย่งคู่ครองกันแล้ว ยังมีเรื่องแย่งเขตแดน เรื่อง แย่งอาหารบ้าง ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นก็คล้ายๆ ของมนุษย์ ส่วนยักรัษะที่อยู่ในน้ำก็มีตั้งแต่ห้วยหนอง คลองบึง ไปถึงทะเล มหาสมุทร ยักรัษะในมหาสมุทรตัวใหญ่มาก มียศ มีอธิปไตย ถ้าอยู่ตามห้วยหนอง คลองบึง ก็ตัวเล็กลงมา ถ้าหากสัตว์หรือ มนุษย์ที่เคยมีเวรมีกรรมกันมา แล้วหลุดเข้ามาในบริเวณนั้น ก็จะถูกยักรัษะจับกินเป็นอาหารได้ แต่กรรมที่ตามมาให้ผลกับยักรัษะ ตนนั้นก็คือ ตัวเองจะต้องลงไปช่วยราชการในยมโลก หรือบางครั้งก็ไปเป็นเจ้าหน้าที่ในยมโลก เพื่อช่วยทรมานสัตว์ในนรกที่ ทำบาปกรรมไว้ แต่ยักรัษะบางประเภทก็ถือศีล จึงไม่ทำร้ายมนุษย์

ผู้ที่ทำบุญแล้วหุดหงิด มักจะมาบังเกิดเป็นยักรัษะ ถ้า บุญมากก็เป็นยักรัษะชั้นสูง มีความเป็นอยู่เหมือนชาวสวรรค์

ยักษประเภทต่างๆ

๒๒๕

แต่ถ้าโกรธก็จะกลายเป็นยักษ์ ถ้าบุญน้อยก็เป็นยักษ์ชั้นล่าง หรือเป็นยักษ์อยู่บนพื้นมนุษย์ เป็นยักษ์ชั้นต่ำคอยกินอาหารที่มนุษย์นำมาเช่น ไห้ว หรือคอยกินซากศพของเน่า ถ้าใครทำบุญ ด้วยใจที่ซุนมัว มีสิทธิ์จะไปอยู่ตรงนี้ หรือหากมาเกิดเป็นมนุษย์ ก็จะได้รูปสมบัติที่เจือด้วยวิบัติ คือ ได้ร่างกายที่ไม่สมส่วน ผิวยาบกร้าน มีไฟฝ้าเต็มตัว มีลูกน้องบริวารก็มักจะทำให้ หงุดหงิด คือลูกน้องช่วยให้หงุดหงิดโมโหด้วย หากจะได้ สมบัติหรือสิ่งของ ก็จะได้ของไม่ประณีต นี่คือผลของการให้ทานด้วยใจซุนมัว

เพราะฉะนั้น ถ้าไม่อยากไปเกิดเป็นยักษ์ ให้หมั่นรักษา ใจใสๆ ทำบุญก็ให้เป็นบุญล้วนๆ อย่าให้ความโกรธหรืออารมณ์ เจ้าโทสะเข้ามาครอบงำจิตใจ ก่อนให้ก็ทำจิตเลื่อมใส ขณะให้ใจ ของเราก็แจ่มชื่นเบิกบาน ให้ไปแล้ว นึกถึงที่ไรก็ปลื้มทุกที เมื่อสมบัติเกิดขึ้นก็จะมีวิบัติเจือ จะได้ปลื้มในผลบุญของเรา อย่างเต็มที่กัน

